

עמ"ת 2358/02/17 - מדינת ישראל נגד שאול ספר

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ת 2358-02-17 מדינת ישראל נ' ספר(עציר)
תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

בפני	כבוד השופט ארז יקואל
עוררת/משיבה שכנגד	מדינת ישראל
נגד	
המשיב/העורר שכנגד	שאול ספר (עציר)

החלטה

לפניי ערר וערר שכנגד על החלטת בית משפט השלום לתעבורה בפתח-תקווה מיום 1.2.17 במ"ת 9390-01-17, בגדרה הורה על קיומן של ראיות לכאורה בתימוכין בעבירות המיוחסות למשיב וכן על שחרורו לחלופת מעצר.

הערר שהגישה המדינה נסב על החלטת בית המשפט קמא, לפיה יש להעדיף את שחרורו של המשיב לחלופת מעצר, על פני הותרתו במעצר במתקן כליאה. הערר שכנגד אשר הגיש המשיב, נסב על החלטת בית המשפט קמא בדבר קיומן של ראיות לכאורה.

רקע

1. כנגד המשיב הוגש כתב אישום המייחס לו עבירות של נהיגה ללא רישיון נהיגה, לפי סעיף 10א לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 (להלן: "**הפקודה**"); נהיגה בזמן פסילה, לפי סעיף 67 לפקודה ונהיגה ברכב ללא ביטוח, לפי סעיף 2א לפקודת בטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970.

על פי עובדות כתב האישום, ביום 12.11.12, נשפט המשיב בנוכחותו, בבית משפט השלום בירושלים, בתיק מס' 5885-05-12 ונדון לפסילה בפועל לתקופה של חמש שנים מיום שחרורו ממאסר.

בתאריך 23.1.17, בשעה 11:44, או בסמוך לכך, נהג המשיב ברכב תפעולי בכביש 44 בצומת הקרח, בכניסה לעיר רמלה.

2. בד בבד הגישה העוררת בקשה למעצרו של המשיב עד לתום ההליכים בעניינו.

3. ביום 24.1.17, הורה בית המשפט קמא על שחרור המשיב בתנאי מעצר בית ובערבויות כספיות. ערר שהוגש על החלטה זו נדון לפניי ביום 26.1.17, והדין הוחזר לבית המשפט קמא, על מנת להשלים התייחסותו בנושאי הראיות לכאורה ומידת האמון שניתן לייחס למשיב, לאור שהעבירות המיוחסות לו בוצעו, לכאורה, כאשר מאסר

על תנאי תלוי ועומד כנגדו.

4. בית המשפט קמא, בהחלטתו מושא העררים שלפניי, קבע כי קיימות ראיות לכאורה וכי ניתן להשיג את מטרות המעצר באמצעות שחרור המשיב לחלופת מעצר בדמות מעצר בית. זאת, בכפוף לפיקוחם של ערבים שנמצאו כראויים על ידי בית המשפט קמא ובתוספת ערבויות כספיות.

תמצית טענות הצדדים

5. העוררת טוענת כי יש להתערב בהחלטת בית המשפט קמא. לשיטתה, עברו הפלילי המכביד של המשיב מלמד, לכשעצמו, כי לא ניתן לייחס לו את מידת האמון המתבקשת לצורך העדפת אמצעים שפגיעתם בחירותו פחותה. הודגש כי עברו הפלילי של המשיב כולל שלוש הרשעות בעבירה של נהיגה בזמן פסילה, עבירות סמים, רכוש, השמדת ראיות, אי ציות לצו בית משפט, נהיגה פוחזת ברכב, אלימות ועוד. כן הדגישה העוררת כי המשיב ריצה שנות מאסר רבות מאחורי סורג ובריח וניכר כי העונשים שהושתו עליו אינם מהווים גורם מרתיע עבורו. העוררת הוסיפה והדגישה, כי העבירות המיוחסות למשיב בכתב האישום בוצעו בזמן שתלוי ועומד כנגד המשיב מאסר מותנה בן 6 חודשים בר הפעלה המלמד, לכשעצמו, כי המשיב אינו מורתע מרשויות החוק.

6. המשיב, מנגד, טוען אף הוא כי יש להתערב בהחלטת בית המשפט קמא. לשיטתו, חומר הראיות לכאורה שהצטבר כנגדו, אינו מגלם פוטנציאל הרשעתי ברמה הנדרשת לשם מעצרו. המשיב סבור שקביעת בית המשפט קמא בדבר קיומן של ראיות לכאורה, מתבססת בעיקרה על תמונות שצורפו לתיק החקירה ובהן נראה, לכאורה, אמצעי התחבורה מושא העבירה המיוחסת, בעוד שאין בתיק החקירה כל אסמכתא שלפיה הרכב המצולם הוא אכן רכב מנועי המצריך רישיון נהיגה על פי הפקודה. המשיב הוסיף וטען, כי מהודעות העדים שבתיק החקירה, עולה כי אמצעי התחבורה מושא העבירה המיוחסת לו, נרכש עבורו על ידי משפחתו בכוונה תחילה וביוזמם כי מדובר בכלי נהיגה שאינו דורש רישיון ולכן המשיב, במצבו, יוכל לנהוג עליו ללא כל חשש לביצוע עבירה. בנוסף, נטען כי ככל שקיים ספק בדבר חוקיות הנהיגה בכלי רכב זה ללא רישיון נהיגה, הוא אמור לשמש לזכותו של המשיב. המשיב הוסיף והדגיש, כי הרכב מושא העבירה לא נתפס על ידי המשטרה.

ב"כ המשיב הוסיף וטען, כי בהינתן ספק זה, ברור שנסיבות העבירות המיוחסות למשיב אינן מצביעות על מסוכנות, שכן למשיב היה יסוד סביר להניח כי הוא כלל אינו עובר עבירה בנהיגתו.

דין והכרעה

7. לאחר שעיינתי בעררים, בהחלטת בית המשפט קמא, בתיק החקירה ובטענות הצדדים ולאור מכלול נסיבות העניין, נחה דעתי כי דין ערר המדינה להתקבל בחלקו ודין הערר שכנגד להידחות. שוכנעתי כי במקרה הנדון יש ראיות לכאורה להוכחת העבירות המיוחסות למשיב ומשכך, בהינתן כי חומר הראיות מלמד שהמשיב נהג ללא רישיון נהיגה וכשמעל ראשו מרחף מאסר מותנה ולחובתו עבר מכביד, התקשיתי לייחס לו את מידת האמון המתבקשת לצורך העדפת אמצעים שפגיעתם בחירותו פחותה. לצד זאת, לנוכח גילו של המשיב ומאפייני העבירה לכאורה, הכוללים נהיגה ברכב תפעולי - אינני שולל את האפשרות כי ניתן להשיג את מטרות המעצר באמצעות מעצר בפיקוח אלקטרוני, ככל שיימצא כי ניתן ליישם מעצר מסוג זה כלפי המשיב.

8. על פי הוראת סעיף 10א לפקודה, נהיגה בכלי רכב מנועי טעונה רישיון נהיגה תקף לרכב מאותו סוג:

"לא ינהג אדם רכב מנועי אלא אם הוא בעל רישיון נהיגה תקף לרכב מאותו סוג, שניתן על פי פקודה זו, ולא ינהג אדם אלא בהתאם לתנאי הרישיון זולת אם פוטר מחובת רישיון נהיגה ובמידה שפוטר".

9. הפקודה מגדירה כלי רכב מנועי, בזו הלשון:

"רכב מנועי" - רכב המונע בכוח מיכני מכל צורה שהיא, ולרבות תלת אופנוע ואופנוע עם רכב צדי או עם גרור או בלעדיהם ולמעט רכב הנגרר על ידי רכב מנועי".

10. לצד זאת, קיימים מספר סוגי כלי רכב מנועיים, אשר הוחרגו במפורש מהוראת סעיף 10א לפקודה. כלי רכב אלו הוגדרו וצוינו במפורש בתקנות התעבורה, התשכ"א-1961 (להלן: **"תקנות התעבורה"**), ככאלו שאינם טעונים רישיון נהיגה. כלי רכב אלו, כדוגמת הקלנועית, הגלגיוע, האופניים המצוידים במנוע עזר וקלנועית הבטחון, סווגו וצוינו במפורש ככלי רכב שאינם טעונים רישיון נהיגה.

11. מעיון בתקנות התעבורה נחזה, כי סוג הרכב שבו נהג העורר אינו נכלל ברשימת כלי הרכב הפטורים מרישיון נהיגה ומשכך, חלה עליו הוראת סעיף 10א לפקודה, באופן שבו נאסרת נהיגה על כלי רכב זה בהעדר רישיון נהיגה כדין.

12. למעלה מכך, מעמדו של כלי הרכב מושא העבירה המיוחסת לעורר, המכונה גם "גולפית", נדון בשורה של החלטות שיפוטיות אשר קבעו במפורש כי מדובר בכלי רכב טעון רישיון נהיגה וכי נהיגה ברכב זה בזמן פסילת רישיון, מקימה עבירה של נהיגה בזמן פסילה (ר' ת"א (מרכז) 7302-11-09 א.ק. (חסוי) נ' יוסי מויאל (17.3.13); עמ"ת (ת"א) 16187-08-11 מדינת ישראל נ' ירון אריאלי (10.8.11); עפ"ת 55589-08-10 מדינת ישראל נ' אבו סיף (13.1.11)).

13. בנסיבות אלו, אני דוחה את טענת המשיב לפיה סבר כי מדובר ברכב שאינו טעון רישיון נהיגה. יתרה מכך, ככל שסבר המשיב כי מדובר ברכב תפעולי שאינו מצריך רישיון, תמוה כיצד מצא לנכון לנהוג ברכב זה בציר תנועה ראשי וסואן, כהצהרתו: **"נהגתי על הרכב התפעולי נסעת בכביש 44 מכיוון בית דגן לכיוון רמלה..."** (ר' הודעת המשיב מיום 23.1.17, עמ' 2 שו' 3-5).

14. אינני מקבל את טענת המשיב, לפיה סבר כי מדובר ברכב שאינו טעון רישיון נהיגה, משכך נמסר לו בעת רכישתו. ראשית, משום שמדובר בטענת הגנה וככלל, מקומן של טענות מסוג זה להתברר בשלב פרשת ההגנה שבתיק העיקרי ולא במסגרת דיון בקיומן של ראיות לכאורה בשלב המעצר. שנית, משום שגם אם סבר המשיב שמדובר בכלי רכב תפעולי, הוא נהג בו בכביש 44 מבית דגן לרמלה, כשלרכב מחובר גרר ועליו ברזלים, באופן שאינו מתיישב עם הצהרתו. שלישית, משום שלנוכח עברו התעבורתי והפלילי של המשיב, הכולל הרשעה בשבעה אישומים של נהיגה בזמן פסילה, עליו להראות כי נקט באמצעים הסבירים לצורך בירור דרישת הרישיון לרכב מסוג זה. על כך נקבע, כי:

"השאלה האם טעותו של הנאשם בדין הפלילי הייתה בלתי נמנעת באורח סביר, תוכרע בהתאם לאמצעים שעמדו לרשותו לבירור הדין במקרה מסוים, לסוג העבירה שלגביה מתעוררת טענת הטעות בדין, ולמידת המאמץ שהקדיש הנאשם לבירור הדין תוך שימוש באמצעים הסבירים שעמדו לרשותו; כמו גם לנתוני הרקע של הנאשם וגיבוש המודעות שלו ליסודות העבירה בהתאם לכישוריו האינדיבידואליים. בחירתו של הנאשם באמצעי מסוים לבירור הדין, כמו גם היקף האמצעים שבהם עליו לנקוט, כפופים למבחן של סבירות...אין בלשונו של סעיף 34 לחוק העונשין או בתכליתו כדי לחייב נאשם לנקוט "בכל" האמצעים האפשריים העומדים לרשותו לבירור הדין. אם אכן נקט הנאשם באמצעים סבירים, בהתחשב בסוג העבירה ובמורכבותה ובהתחשב בנתונים שיכול היה להשיג במאמץ סביר בנסיבות העניין לשם בירור הדין הפלילי, ולמרות כל אלה הוא טעה בדין, מן הראוי שטעותו של הנאשם תיחשב לבלתי נמנעת באורח סביר" (ר' ע"פ 845/02 מדינת ישראל נ' תנובה מרכז שיתופי לשיווק תוצרת חקלאית לי (10.10.07)).

עוד נקבע לעניין זה, כי:

"כאשר הנאשם פסול מלנהוג ובלתי מורשה, הדבר המתבקש הוא לברר האם ברכב עליו הוא עולה אין דרישת רישיון נהיגה. בהעדר מאמץ אמיתי לא מצאתי כי התנהגותו הייתה סבירה, במיוחד לאור העובדה כי הנאשם גם פסול וגם בלתי מורשה" (ר' בפ"ל (ת"א) 3791-10-11 מדינת ישראל נ' טומי אנג'ל (20.3.12)).

15. מבלי לקבע מסמרות בנושא, גם אם הייתי מקבל את עמדת המשיב, לפיה נמסר לו ממוכר הרכב כי הוא איננו טעון רישיון נהיגה, ספק אם דברים אלו עולים כדי "מאמצים סבירים" בנסיבות המקרה הנדון. לא מן הנמנע כי מצופה ממי שנמצא בתקופת פסילת רישיון נהיגה ובעברו הרשעה בארבעה אישומים של נהיגה בזמן פסילה, לערוך בדיקה יסודית יותר מזו שנעשית במעמד הקנייה ומבוססת בעיקרה על דברים שנמסרו למשיב ממוכר הרכב בלבד.

16. לאור האמור לעיל, שוכנעתי כי במקרה הנדון קיימת תשתית ראייתית לכאורה בעוצמה המספקת להרשעת המשיב בעבירות המיוחסות לו בכתב האישום מעל לספק סביר. אינני מקבל את טענות המשיב, מקובלות עלי קביעות בית המשפט קמא בנושא והערר שהגיש המשיב, נדחה בזאת.

17. אשר לאפשרות להשיג את מטרות המעצר באמצעים שפגיתם בחירות המשיב פחותה. שוכנעתי כי במקרה הנדון, אכן קיים קושי לייחס למשיב את מידת האמון המתבקשת לצורך העדפת חלופת מעצר. כפי שציינתי לעיל, עברו הפלילי של המשיב כולל הרשעות בשבעה אישומים של נהיגה בזמן פסילה. בנוסף, העבירות המיוחסות למשיב בוצעו, לכאורה, בזמן שמאסר על תנאי מרחף מעל ראשו. כידוע, שאלת השחרור לחלופת מעצר קשורה בחוזקה ליכולתו של בית המשפט ליתן בנאשם אמון. על כך נקבע כי:

"שאלת השחרור לחלופת מעצר תלויה, במידה מרובה, ביכולת ליתן בנאשם אמון. זו מוסקת, בין היתר, מעברו של הנאשם, מהתנהגותו של הנאשם במהלך האירועים נושא כתב האישום

ולאחריהם; ומנסיבותיו הפרטניות של המקרה המובא לפתחו של בית המשפט (ראו: בש"פ 2737/10 שטרית נ' מדינת ישראל ([פורסם בנבו], 15.4.10); בש"פ 1352/07 פאחל נ' מדינת ישראל ([פורסם בנבו], 22.2.07))" (ר' בש"פ 352/11 איאסי ברי נ' מדינת ישראל ((25.1.2011)).

עוד נקבע לעניין זה, כי:

"בבסיסו, שחרור בערובה הוא מעין חוזה אמון בין המשוחרר לבין בית המשפט. המשוחרר מתחייב לכך שיעמוד בתנאים ובית המשפט, בהנחה שהוא נותן בו אמון- מורה על שחרורו. כל האמצעים הנוספים, יהיו אלו מפקחים בשר ודם או איזוק אלקטרוני, אינם אלא חישובים שנועדו להבטיח את קיומו של החוזה, אולם אינם יכולים להוות את בסיסו" (ר' בש"פ 9854/06 עאטיאס נ' מדינת ישראל (13.12.2006)).

18.מנגד, לזכותו של המשיב, החשבתי את נסיבות המעשה המיוחס לו - נהיגה ברכב תפעולי. דומה כי נסיבות אלו אינן מצביעות בהכרח כי המשיב אינו מורתע לחלוטין מרשויות אכיפת החוק. העבירות המיוחסות למשיב אינן כוללות נהיגה על רכב מנועי רגיל, אין המדובר ברכב פרטי או מסחרי, כי אם ברכב תפעולי שמאפייניו, יכולותיו ובכלל זה מהירות נסיעתו, שונים. סבורני כי בנסיבות אלו, אין לשלול לחלוטין את האמון המתבקש בעניינו של המשיב לשם העדפת תנאים שפגיעתם בחירותו פחותה ובלבד שיש בהם כדי להשיג את מטרת המעצר. בית המשפט קמא קבע בהקשר זה, כי:

"שקלתי את מסוכנות התנהגותו של המשיב ואת עברו המכביד והכולל הרשעות בעבירות זהות, אך שקלתי גם את סוג הרכב בו נהג המשיב שאינו רכב פרטי או מסחרי, אלא רכב תפעולי, שקלתי את טענתו כי לא היה מודע לכך שנהיגת הרכב מצריכה רישיון נהיגה וכי הרכב נקנה משום שסבר כי אין צורך ברישיון נהיגה לצורך נהיגתו, שקלתי את חלופת המעצר המוצעת, והגעתי לכלל מסקנה כי בנסיבות אלה, ניתן לאיין מסוכנותו של המשיב בדרך של שחרורו למעצר בית בפיקוח ובערבויות..."

19.בנסיבות אלו, שוכנעתי כי ראוי ללכת כברת דרך לקראת המשיב אך לא ארוכה כזו. לנוכח מידת האמון המוחלטת שניתן לייחס למשיב, סבורני כי ראוי לבחון אפשרות להורות על מעצרו בפיקוח אלקטרוני, ככל שאפשרות זו תימצא כשיממה (ר' בש"פ 5285/15 מדינת ישראל נ' פלוני (10.8.15); בש"פ 567/16 מלול נ' מדינת ישראל (1.3.16); בש"פ 2528/11 מדינת ישראל נ' פלוני (6.4.11); בש"פ 6722/15 ניג'ם נ' מדינת ישראל (26.10.2015)).

20.לפיכך, קיבלתי את ערר המדינה בחלקו ואני מורה על מעצר המשיב עד לתום ההליכים בעניינו, בכפוף לבחינת בית המשפט קמא את האפשרות להורות על מעצרו בפיקוח אלקטרוני ולשם כך ייקבע דיון המשך לפניו.

ניתנה היום, 12 בפברואר 2017, במעמד הצדדים.

ארז יקואל, שופט